

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 1. In Passione Dei appendit Deus imaiorem partem beneficiorum, quæ hominibus contulit: quæ quia talis est semper habita fuit à multis eorum vt mysterium creditu difficile, & eius intelligentia ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

festa sine gratiarum actionis, eaque non vul-
 garibus patebant demonstrationibus, quia iuxta
 beneficii qualitatem, par esse debet grati fe-
 ri solemnitas.
 Hinc intelligemus qua ratione, solemnita-
 tem hodiernam attentius inspicimus (siquidem
 dies sit summæ tristitiæ, quia in eo mortuus
 est Saluator noster) invenimus nobis diem ef-
 se festissimum, summæque lætitiæ iucundis-
 simum: etenim quæ maior esse potest ratio
 gaudii captivo, quam dies ille in quo eius so-
 litur iurum, & à captivitate quæ tenebatur
 liber absolutus? O quis illo dies iucundior,
 extremæque exultationis infirmo, qui novit
 quod ad obtinendam salutem à longe deferen-
 da sit illi medicina, quam ille, in quo nuntia si-
 bi deferuntur quod iam appulerit, & eam su-
 mendo pristinæ sibi salutis restituendus? Si per
 mortem Christi pretium nostræ solvitur capti-
 vutatis, & adducitur medicina, quæ salutem
 hominibus impertiet contra mortalem peccato-
 rum infirmitatem, quis esse dies potest accepto-
 r, quam ille huius sacratæ mortis solemnissi-
 mus? porro ex altera parte si rem penitus
 consideremus à nobis cum assiduis debet cele-
 brari lætymis, animo revolvendo, quod
 Christi mortis indiditio nostra sit salus ab ipso
 reparata. Mysticus ille liber Ezechielis ex vna
 parte cantica continebat exultationis, atramen
 ex altera tristes resonabat threnos, qui lacrymas
 planctuique prouocabant. Liber hic totus sca-
 tens mysteris Christum repræsentat crucifi-
 xum, librum talem vt D. Paulus tanti studii
 vtr sibi persuaferit, quod nunquam illi de
 manibus suis excideret: *Non enim iudicavi me
 scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum & Iu-
 me crucifixum.* Liber hic est, eiusmodi vt nihil al-
 iud scite necesse sit, quam quod eius paginis
 scriptum continetur.
 In hoc igitur libro cantica sunt lætitiæ, sicut
 illud expoint D. Ioan. in illis quæ à iustantes
 vidi coram Agno quasi occiso, quem cantibus
 celebrabant alacrioribus, dicentes: *Quis occi-
 sus es, redemisti nos Deo in sanguine tuo.* Vidi quod
 illi iam liberierant à seruitute, & ab illa re-
 dempti sanguine Agni occisi: vnde in illa mor-
 te in initium extremæ reperiebant exultationis,
 qua illam digne celebrarent. Ex altera parte
 manifestantur in illo cantus lugubres & fletus,
 quandoquidem dum moritur, caelos videamus
 tristi populo obductos, terram tenebris lügen-
 tem, mulieres piæ plangentes: *fletus*: filias
 Hierusalem marore proluatas: quocirca illo

luctu hæc eius mors sacratissima celebratur,
 cui vero huius pars luctus maxima competit,
 ipsa est mater eius virgo sanctissima: quæ dicitur
 in morte Principium ratio postulat vt totum
 Regnum doloris signa exhibeat, sed cuius
 propinquius conuenit ostendere, mater illius
 Principis. Ita similiter in morte Iheremi
 Principis æternitatis primogeniti Christi Do-
 mini, suadet æquitas vt totum mundi Regnum
 iudicia det intini doloris, assumatque plangitum,
 & quidem licet illum in eo cunctis de
 monstrant creator: verum tamen in Iheremi
 55. eius Mater huic testatur suum extremum
 animi morem: vnde nobis hæc Iheremi
 Ne uertis me Noemi (id est palestram) sed uertis
 me Mara (id est amarum) quia amaritudinem
 te replent me omnipotens. Vocate me amaritudi-
 dine plenam: quia in cor meum hoc amarum
 afflictum tota conuenit amaritudo, quam con-
 nes passæ sunt creatura: *Magna est uolens
 con. rito tua* Dicere nobis licet quod facta sit
 mare desolationis: quicumque aqua in uoluntate
 ut pergat ad mare, tibi iungere nulla perficitur
 deficere: quia omnes fontium omnium aquæ
 & fluuioium sunt in illo collectæ: *Sicut enim
 aqua quasi in uis.* Nobis hodie non cessat
 doloris. & compassionis aqua vt cum Christo
 dolores eius penamque sentiamus: sed mare
 tur Mariæ SS. recurramus, vt nos participet
 eorum faciat, quibus cor eius piissimum affligitur,
 tur, quæ licet tot oppressa dolocibus, semper est
 gratia plena, illam unum deprece me vt
 nobis hoc in tempore consequatur ipsam Ange-
 lica salutatione venerando. *Ave Maria.*

In Pas-
 sione
 Chri-
 sti ra-
 tio eti-
 am est
 gar-
 dii.
 Eze. 2.
 7.
 2. Car.
 2. 2.
 Apoc.
 2. 9.
 III.
 Maxi-
 me ta-
 men
 tristi-
 tia.

§. 1. In Passione Dei appendit Deum materem
 partem beneficiorum, qua hominibus con-
 tit: quia quia talis est semper habitus sui
 multis eorum vt mysterium credam diffundit
 & eius intelligentia fidelibus tantum refo-
 mata perfectioribus, vt ait D. Paulus.

Prudenter doctore dixit D. Ambrosius & il-
 lius sit ille commentarius, quod eleganter
 expendit Apollolus præstantiam benefici-
 eorum Dei referens testimonium. Hæc etiam
 64. Apprimè erat in illis uersus D. Paulus
 & perfectus erat illi amor Dei erga homines,
 vnde de eorum agens magnitudine, hanc cau-
 tam esse dicit, vt homo nequeat ea benefici-
 crede, nec quidem imaginari, nisi Deus eum

huc quodam illustret particulari. Nec oculo
videtur, nec aures audiunt, nec in cor hominis
penetrant; que preparavit Deus ipsis, qui dili-
genter illis. Oculi videre non possunt, nisi
Dei voluntas sua eos corroboret cognitione. Gen-
tilium non vult Deus absque te. In ungit Deus Il-
lum, ut in hominibus annuntiat, quid illis esset
Lectum, & ut eorum exprimeret infallibilita-
tem, quam cunctis perficeret; illi prescribit,
ut ea dicat, quasi presertita, que adhuc futura
sunt: remittens hic est formaque loquendi Deo
valde sequens cum Prophetis, ob certitudi-
nem qua complerentur ea que prescripserat illis
potestanda. Cui statim Propheta hanc obiit
difficultatem; Dominus quis credidit multum
magis? Quis sista eredit? Quod Deus moriturus
sit pro homine? Quod Deus effundat pro
rebelli sanguinem? Audiatum est aliquan-
do in mundo, quod servus fidelis pro Domino
vita sua antequamque profuderit, & pro
Rege Iudaeis addidit sanguinem, pro quo Rex
noledis inimico in mortem se tradiderit;
& Dominus pro servo infidelis, quis audiat
iniquam tale, aut quis vidit huic simile?
Quod Rex pro vita formicæ vel vermiculi mori-
turus, quis hoc sibi possit persuadere? Hæc
est illa difficultas, quam Apostolus in præ-
dicamine inveniebat Evangelii: Prædicamus
Christum crucifixum, Iudæis quidem scandalum,
Gentibus autem stultitiam.

Et difficultatem hanc clarius proposuit D.
Gregor. interpretatus illa Christi verba; Beatus
qui non fuerit scandalizatus in me; ex qui-
bus occasione sumpsit, ut illa Apostoli de-
clararet, eandem profectus difficultatem &
scandalum hominibus visum esse, ut pro ho-
mine auctore vita moreretur, & inde contra eum
homo scandalum sumpsit, unde ei amplius debi-
tum fuit debere. Nam tanto Deus ab hominibus
magis honorandus est, quanto pro hominibus et
magis suscipit. Et concludit quod Dei abie-
ctio & humiliatio, dum pro hominibus mori-
tem parat, in illis scandalum pepererit, ut
sicut Apostolus, quod solum illum audiendo
scandalizati sunt, Esto quod ille populus a
Deo fuerit electus, & iudicia sua non manife-
stavit alijs nationibus, crediderunt quidem
quod Messias venturus esset, sed non pauper,
nec mortuus, nec sanguinem suum effu-
sus, nec passus opprobria: quando vero
illud viderunt, offenduntur, & ab ea creden-
do deterentur: eorum videret credita diffi-

cutum, alia de Deo sentire. Gentiles stultitiam arbitrantur, quemadmodum si ego dicerem, quod pro vno rebeli Flandria, vel Indiarum permitteret sibi Rex veram incedi, & se occidi, quibusdam ardorem videretur hoc ad credendum, alis autem stultum & insipienter factum.

Hoc autem ita verum est, ut Christus adveniens & beneficium promulgans quod esset mundo præstiturus, dicat: Nisi manducaverit carnem filij hominis & biberit eius sanguinem, non habebit vitam in vobis, Solo hoc audito ipsi Christi discipuli, scandalizati sunt, & ipso relicto abierunt. Tantum est hoc beneficium, ut quia illud ita esse non impossibile, credere noluerint. Hæc ea ratio fuit, ob quam mundus ita difficultate recepit Evangelium, quia sibi persuadere non poterant, quod Deus mortuus esset pro hominibus, & hoc ipsi Domino dedecori vertentes, dicebant: Deus, qui patitur & moritur, non est Deus: non enim possunt credere, quod Deus, licet vellet, tale posset præstare beneficium. Quam apposite huic intentioni concinit psaltes Regius: Memor esto Domine opprobrij servorum tuorum (quod contigit in sinu meo) militarium gentium, quod exprobrauerunt commutationem Christi tui. Facile fidem adhibent quod Deus faciat miracula, det salutem infirmis, mortuos vivificet, quia cunctis esse dat & vitam: porro quod Deus ad tales prolataret excessus, vitæ quod ponat tradatque firmitatem suam pro servo in redemptionem, quod filium occidat, ut inimicus vivat rebellis, non capit hoc eorum intellectus, & valde difficilem iudicant hanc esse commutationem, & quod peccata hominum transferat in humeros filii sui, atque in ipsis castiget quod servus deliquit reus proditionis. Hoc imprimis operosum est ad credendum, hic offenduntur, hic scandalizantur.

Ve opinor mysterium retigit David, quod sibi noceret contigisse, quando Deum deprecaturus pro peccati sui remissione, his cum verbis rogavit: Peccanti valde in hoc factis, sed precor Domine, ut transierat iniquitatem meam tui, quia stulte egi inimice. Quæ est hæc translatio quæ est hæc, quam David postulat peccati sui transmutationem Deo vult supplicare, ut illud in filium suum transferat: quia postulat Deus in eo iniquitatem omnium nostrum. Ad universalem peccatorum totius mundi remissionem posuit.

CCCC ea

II. Similitudo,
3
Ier. 6
I. Regi.
2. Regi.
III.
Signi-
ficet
trans-
fere-
tum.
Istis.

Deas super filium suum, eaque ex homi-
 bus in ipsum transfuit, atque idcirco rogat
 David ut suum quoque eo transferatur, ut re-
 mittatur: in quo subtiliter hanc declarat com-
 mutationem: cum enim tanta sit, hominibus
 videtur omnem fidem superare. *Ve servum ve-
 strum, filium tradidisti.* Quod Deus filium
 suum in mortem traderet & passionem adeo
 duram quam pertulit ut servum redimeret in-
 fidem: *Exprobauerunt commutationem Christi
 tui.* In hac offenderunt homines commuta-
 tionem. Alia littera habet. *Exprobauerunt ve-
 strum Dei:* Textus hebraicus legit: *Calcauerunt*
 Extremum & ultimum quod in Christo vide-
 runt fuit hoc quod subannauerunt, & probrose
 calumniati sunt. Quam egregie describit Da-
 uid, quod cunctis contigit nationibus, quae
 provocata calumniabantur: Ecce quis Christi
 vestris finis, eum etenim crucifixerunt, hic fuit
 eius finis, & terminus ultimus, per illum
 namque transfuit: *Vestigia Christi tui, aut ven-
 iturum.* Hic contra quem Principes convenerunt in
 unum, *anactus Dominum & aduersus Christum
 eius.* Nihil proponebat aliud D. Andreas: *Ge-
 gas proconsul nisi hoc: finem attende illius,
 quem asseris Deum tuum, qui mortuus est ad
 crucem damnatus ignominiosam: verum re-
 spondit illi D. Andreas, O si scire velles myste-
 rium crucis! O si magnitudinem agnosceres
 mysterii eius qui mortuus est in cruce, quam
 euidenter intelligeres quanta sit in illa dignitas
 omni reserentia! Ita namque credere non po-
 terant homines hoc beneficium eo quod esset
 adeo magnum, & iudicio humano ita difficile
 persuasi quod Deus talia de se dare poterat in-
 dicia beneficioris hominum, cum tali suae e-
 minentiae commutatione.
 Hoc quia tam excellens est, & ideo tantam
 parit in credendo difficultatem, agendo de mor-
 te Christi, hoc declarat ex vulneribus eius va-
 tes Zacharias, *Quid sunt plaga ista in medio ma-
 num tuarum?* Quid hoc Domine in vulnera
 in manibus tuis Maieftatis? *Et dicit hic plagiatus*
sum in domo eorum qui diligebant me. Notanda
 venit interpretatio Abbatis Rupertii, qui hoc
 intelligit de vulneribus Christi, & ita videtur
 Ecclesia velle ut intelligamus: etenim illo ca-
 pite utitur in M.ssa de Passione Domini. Sup-
 ponamus illud ex Osee dicente, talia futura
 haec beneficia, quod *Paucibus ad Dominum &*
ad bonum eius, in nouissimo diebus. Hic Patrem
 intelligamus, & ibi filium, quia Pater voca-
 tur Dominus Pater, & filius est *Bonnum eius.* Ita
 Deus exposuit quando Moysi promittens de-
 monstrandum a se filium, illum hoc nomen in-
 scribit, *Offendat tibi omnes homines.* Nunc bene-
 ficium hoc non videmus, & quantum sit roma-
 primus, inquit Propheta, potro quando vide-
 mus id quod Deus Pater fecit pro nobis, inu-
 nobis tradens filium, *Pauca sunt ad Dominum*
 velut stupore percussus ea tanta resum iniquita-
 dine, *Stupore perpetuo.* Continuo postquam
 in illis extaticus ille stupor sicut in Chanaan
Stant expansis alis facies admirantium profectum
sed admirantes; Per cunctatur igitur Rupertus
 hoc: *Quid sunt plaga ista in medio manuum tu-
 arum, & ait. Quando pater & quoniam, & a
 quo, vel a quibus dicitur, Quid sunt plaga ista
 in medio manuum tuarum.* Quando dicitur illi
 interrogatio? Et quis eam proponit? & primum
 respondet, *Nimirum in sacula saeculorum qui
 facti sunt dicuntur ei, & ad mirando admirantur
 bili dicitur.* Assidue. Et quis? *Quo dicitur
 verbum impersonale; a quo per interrogatio ad
 Patre, Quando factus est obediens usque ad mortem
 mortem autem crucis, dicitur ei. Et a facti ad
 gelu qui in eum desubstanti prostrare, dicitur
 ad hominibus, quas morte sua redemit, dicitur
 hoc interrogabit, semper ista innotuit
 neia, q. d. Semper innotuit qua de causa
 inflicta sunt ei haec vulnera, quia ab ipso pro-
 ria pender. Sanctorum, gratia iustorum, pater-
 tentia peccatorum. Et haec Angeli conspiciunt
 nam obstupescunt ex hominum gloria, qui pater-
 fuerunt peccatores, & redempti sunt in vultu
 vulnerum istorum passionis, mortisque Chri-
 sti, oculos suos ad illa conuertunt, ut eorum
 eorum redemptionis. Homines illo quanta
 conspiciunt, & stupore nimio percelluntur
Pauca sunt; quia in illis considerantes quantum
 Deus ad illa te leranda se humiliauerit, et quod
 censentur incredibile, & summa sapientiae ad-
 miratione ruminantes quod tanta Deus ad eor-
 tum & beneficium & saluationem proce-
 terit.
 Vates laici certum reddiderunt Erechian-
 de salute recuperanda, hoc eo tempore sumum
 affirmans, quo spem omnes salutis abiecerat,
 signum ei pignusque suae dedit spondens
 quod sol retrograderetur. Quando vero ma-
 dus tam extraordinarium in se ipso prodigium
 tantus cunctos percellit stupor & admira-
 tio, ut Reges Babylonis legatos suos ad
 eum miserint; *Ut interrogarent de persequi
 quod acciderat super terram.* Astrologi
 dicitur.**

Zach. 13. 46.

L. 5. in Zachar. 6. 14.

Exod. 33. 19.

solliciti, & retrocessum hunc cognouerunt
 solis, quodque tamen descendisset, ut iudica-
 rit hoc eius repugnare naturæ, in tantum a
 virtute suo retrogradi quem naturaliter jam per-
 ceceat. Et admirabundè raptique causam por-
 tenti huius indagant adeo magni & insoliti.
 Tanti præclarus est signum hoc quod hodie
 per manus habemus, quanto majus & intus-
 tatis est portentum Sol Christus est, Sol iustitia:
 de seipso nobis hoc testatur, quod esset, dum
 ait: Ego sum lux mundi. Et quia de illo est, de
 quo & per quem tota nostra dependet vita,
 atque de eius infirmitatibus procedit quidquid gra-
 tiaz consequimur: Portat omnia verbo virtutis
 sua, dicit Apostolus, & Vates Malaclias: Sa-
 uerunt primum eius. De hoc sole scribit nobis
 Euangelista, quod retrogressus sit: Egressus est
 Iesus trans iordanem in Bethaniam. Et Apost. Paulus,
 quod retrocesserit vsque ad mortis occasum.
 Tanti obsequi vsque ad mortem, mortem autem
 vitæ. Quod Deus se prestiterit obedientem,
 hoc est descendere de summo maiestatis suæ,
 quia et est Dominus supremus & absolutus
 omnium creaturarum, proprium Deo est, ut
 illi obtemperet, non vero ut ipse obediat.
 Descendit Deus, inquit Apost. ut esset obediens.
 Magnus & profundus hic est descensus, an hic
 Deus? Nequaquam: qui descensus hic con-
 sistit vsque ad mortem, mortem autem
 vitæ.
 Mulum videbatur in Incarnatione sua des-
 cendisse, & retrogressus: Verbum caro factum
 est, ille qui in Principio erat Verbum, & Verbum
 erat apud Deum, & Deus erat, verbum, ab
 æterno erat verbum æterni Patris, & verbum,
 quod erat verum Deus, factus est homo: porro
 hodie est, in vltima linea: Mortem autem crucis,
 vitæ potest: Vita mortua, lux obscurata, sine
 sensu ille, qui sensum omnibus tribuit viuenti-
 bus: Et quod mortem patitur maledictionis,
 ille qui suas explicat benedictiones tanta crea-
 turarum abundantia, ut illis ipsas repleat: Imples
 terra animal boni dilissime: An illum videmus in
 cruce mortuicum: Maledictus omnis qui pendet
 in ligno: suprema maledictionum omnium?
 Portentum est, hoc quod totum mundum in
 tantum eius conspectu rapit admirationem, quan-
 tum eius motus significant. Sol obscuratur, terra
 tremat, sepulchra aperiuntur, velum templi
 scinditur, totus mundus inuertitur, & commo-
 uetur, ut quasi dissolui velle videatur: sicut di-
 xit ille subtilis philosophus, at multò profun-
 dius dicit Theologus D. Dionys. Arcopagita, quando

talia notauit in sole signa, talesque in mundi
 perturbationes: *Tota mundi machina dissoluetur.*
 Grande portentum, insigne mysterium, sed non
 omnibus datum illud intelligere solis autem in
 virtute perfectus. Audiamus de hoc D. Pauli
 iudicium: *Dei sapientiam loquimur in mysterio
 qua abscondita est, quam prædesinuit Deus ante
 secula sapientiam loquimur inter perfectos, sapien-
 tiam autem non huius mundi est. quam nemo
 Principum huius seculi cognouit est. quanta est
 illa sapientia, quæ latet abscondita in mysterio
 mortis Christi in cruce: sed tantum tangit ista
 perfectos. Inter perfectos, quales sunt Christia-
 ni, ut D. August. interpretatur: etenim ceteri
 hanc non comprehenderent, quinimo nonnulli
 illam iudicauerunt ut scandalum, ab i. ut stulti-
 tiam irriserunt, quod Deus & quidem pro ho-
 mine moriatur. Quid est homo, aut que gratia
 illius?*
 Questionem mouet Solomon ad quam sup-
 ponit Dei magnitudinem: *Deus solus iustifica-
 bitur, q. d. integer perfectus ut nihil illi desit. Et
 manet inuisibilis Rex in æternum est. Virtutem ma-
 gnitudinis eius, quis enuntiabit? est. Non est mi-
 nuere, neque adicere, nec est inuenire magnalia
 Dei est. Quid est homo, & que gratia illius? Et
 quid est bonum, aut quid nequam illius: q. d. Cum
 Deus talis tantusque sit, quid illi cum homine
 aut quid illi demit homo si malus sit? quod
 illi damnium ex impietate illius? Et quod illi
 bonum, quod commodum, si bonus sit? Nemo
 Principum huius seculi. Non sapit huius mundi
 sapientiam a Deo dari filium suum in seculi re-
 demptionem. An quis sapiens Rex, ut viuat ho-
 micida patibulo suspendet filium suum Princi-
 pem regnorum heredem uniuersorum? Excel-
 lens sane fuit facinus illud sacrificii Abraham,
 qui filium suum Dei gratiã contendit iugula-
 re. Hoc iustum est, & facile intellectu, quod ut
 Dei voluntas fiat, quam pius facimus quam
 omnes filios hominum, det Abraham filium
 suum, eumque truce det in holocaustum. Verum
 si Deus paratum illum animum, ut opus jam
 perfectum æstimauit: licet Deus noluerit ut
 vitæ iam progredere tur ad executionem: vnde
 iam illi parato filium immolare, gladiumque
 stringenti *Artes illi pro filio oblatas est. Mutauit
 filii sacrificium in arietis vnius oblationem, Isaac
 ut sacrificio Isaac substitueretur. Hoc rationi
 congruebat ut arietis filii Isaac suppleret oblatio-
 nem, cui Deus noluit parere, ut filius super-
 ellet incolumis. Porro vices has transmuta-
 mus, & videamus que se sit ingenio compre-
 hendi,**

1. Cor. 2, 2, 6

Ecclesi. 18, 21

Genes 22

VI. Cur Deus filii sacrificium in arietis vnius oblationem, non autem arietem, cui Deus noluit parere, ut filius superellet incolumis. Porro vices has transmutamus, & videamus que se sit ingenio comprehendendi,

33 hendi, quod Pater piissimus, Deus ipse qui
 34 auctori non peperit, ut sacrificaretur, ne
 35 filius Abrahæ immolaretur, & saluus eade-
 36 ret, tamen in hoc sacrificio crucis velis non
 37 parere filio suo primogenito? Numquid Deo
 38 aures cui non peperit, æqualis fuit estimati-
 39 onis cum filio Abrahæ vnguento quem sibi
 40 noluit immolari? quis hæc considerans huic
 41 mysterio fidem adhibeat? Quod æternis Pa-
 42 ter velis in mortem tradere filium suum vngue-
 43 ritum, ut in vita remaneat superflus mor-
 44 talis suus in m. c. *O ineffabile dilectio chari-
 45 tati, ut seruum redimeres, filium tradidisti.*
 46 Non hæc mundi conueniunt sapientibus, sed
 47 perfectis, idcirco ad illius declarationem dum
 48 Christus in cruce moritur, vult Deus ut sol
 49 obscuraretur. Sol lux est huius seculi, quare
 50 dicere voluit, nullam esse lucem in hoc sæ-
 51 culo ad illud cognoscendum. Nullus homi-
 52 num hoc intellexit, nec ipsi demones, nec
 53 Angeli, sic sentit D. Chrysost. sed nec ipsi
 54 discipuli, tres licet annos Christi classem sic-
 55 quentassent: *Sed loquimur sapientiam in myste-
 56 rio absconditam.* O quot mysteria quæ sapien-
 57 tes mundi latent? Quæ noua sapientia, quæ
 58 noua miracula: ut mors vivificet, volueta
 59 sanent, captiuitas liberet, labor tribuat quietem,
 60 Eclipsis illuminet, tenebræ corulescent,
 61 sitiens siti sua fontes æternos effundat, clavis
 62 confixus ut se mouere non possit nos attollat
 63 ad summum vsque cæli fastigium, farigatus
 64 sustinet, infirmus curret, mortuus nos Deus
 65 pro reet. *Sapientiam in mysterio absconditam,*
 66 *quam nemo Principum huius seculi cognouit.*
 67 *Quam prædesiderant in gloriam nostram.* Hoc est
 68 illud portentum ad salutem & gloriam Eze-
 69 chizæ, quod sol retrogradatur: quod sol ius-
 70 titizæ Christus ad gloriam, salutemque ho-
 71 minum ita retrocedat ut ad vltimam decendant
 72 lineam pro ipsis in cruce moriendo: sic etenim
 73 rationi conueniebat: *Formam serui accipiens, in
 74 similitudinem hominum factus.* Nestri similis
 75 factus in nostrum & successit locum. Hoc con-
 76 grue declaratur per facinus s. cui illius fidelis-
 77 simi, qui cognoscens dominum suum ad mor-
 78 tem damnatum ipse vestes assumpsit domini
 79 sui, ejusque se loco suppo'uit, & dominum
 80 suum à morte liberans, mortem ipse suscepit,
 81 alias domino suo inferendam. In locum ho-
 82 minis se statuit Dei filius: *Verbum caro factum
 83 est: nostris se induit yestimentis: Habitum in-
 84 nepus ut homo: vnde mortem ipse pertulit,
 85 quam homo pati tenebatur.*
 86

§. 2. Probatur esse maximam beneficium
 Dei, mysterium Passionis eius, ex eo
 quo seruus se ad illam obtulit, quia
 revelatur latitudo, longitudo, sublimitas
 & profundum eiusdem, quod ex se
 seruatione, quo tempore patiebatur aser-
 uatur.

I Numerabilia sunt beneficia à Deo
 praxia, & infiniti effectus amoris illius
 erga homines, sed quod æternis palmis
 recipit, quibus illud voluit declarare, hoc est
 quod pro illis mortem opperiret. Multa
 ferunt SS. Patres rationes, cui soli in mente
 Christi fuerit obsecratus, sed congrua
 que est quæ huic seruit proposito. Multa
 hominum beneficis cumulauit, quando illi
 creauit, & ad eius obsequium omnia creatura
 & si attentè considerentur, quibuscumque
 donum sibi illi collatum, cum omnia
 nis famularentur obsequio. Antequam
 rei illum illi domum ad se uocauit, & cum
 nibus ei necessariis affatum instruxit. Magni-
 tunc amorem testatus est, quo hominem
 sequebatur: verumamen hoc quod Deus in
 fecit occasione, sicut, *dare sua, sua bona, sua*
 que diuitias: *Quia Domini est terra & pleni-
 tudo eius, orbis terrarum &c.* Et hæc omnia
 tradidit ut sua: *Omnia subiicitis sub pedibus
 eius: porto in morte sua, debui seruire
 nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate.* D.
 lus amorem hunc inscribit iudicium: *Pro-
 pter nimiam charitatem suam, quæ dilectio
 enim est inuicem peccatis, redemptio: non
 Christo. Hic aluum suum amor egredis est
 quamuis in mysterio Passionis mortisque
 sti infinita sint consideranda: est etenim
 in quo grandiores merguntur & pereunt
 ganæ; meo quidem calculo quod in illa
 put atrollit vapore consideratione dignissimum
 amor est, quo exultans se totum mens
 que tradidit, & cruci, pro nobis in carceri-
 turus.*

Tantò quidquam est dignius estimandum
 quo iustitiam, quanto seruentiorum certius
 agitur, esse voluntatem. Hoc in Christi Passio-
 ne perpende, quam prompta ardente
 voluntate in mortem tradidit: *Deus
 ipsum.* Ipse fuit qui seipsum dedit,